

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Timofti Vladimir

Judecători - Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena, Boico Victor,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djuljeta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Baltă Vera xxxx xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.08.2015 - 02.05.2018;

Instanță de apel: 20.06.2018 - 17.10.2018;

Instanță de recurs: 25.03.2019 - 21.05.2019;

Instanță de apel: 18.07.2019 - 04.12.2019;

Instanță de recurs: 29.07.2020 - 09.03.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoria Hâncești, sediul Central din 02 mai 2018, Baltă Vera a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal și s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Baltă Vera de comiterea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal din motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” a fost admisă parțial, s-a încasat de la Baltă Vera în beneficiul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” suma de 14.675 lei și 40 bani prejudiciu material cauzat.

În partea încasării prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 771.389,34 lei din contul lui Baltă Vera în beneficiul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se expună instanța de judecată în ordinea civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Baltă Vera a fost învinuită de către organul de urmărire penală de faptul că în perioada 01 ianuarie 2009 - 31 decembrie 2011, deținând funcția de contabil-șef a ocolului silvic Cărpineni a ÎS „Hâncești-Silva”, având obligațiunea de la organiza activitatea sectorului de contabilitate în sectorul de pădure Cărpineni, conform fișei de post, inclusiv încasarea mijloacelor bănești, prezentarea dărilor de

seamă ÎS „Hâncești-Silva” și cu răspunderea materială deplină, împreună și prin înțelegere prealabilă cu persoane necunoscute, prin delapidare, intenționat a însușit ilegal mijloace bănești nereflectând în evidența contabilă mijloace financiare primite în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009-2011, care n-au fost reflectate în registrele MCC, în sumă de 771 389,34 lei, cauzând părții vătămate daune materiale deosebit de mari.

Acțiunile inculpatei au fost calificate de către organul de urmărire penală conform art.191 alin.(5) Cod penal, ca delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințarea în administrarea vinovatului, săvârșită de mai multe persoane, cu folosirea situației de serviciu, săvârșite în proporții deosebit de mari.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată împotriva acesteia a declarat apel procurorul, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Baltă Vera să fie condamnată în baza art.191 alin.(5) Cod penal la 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a 4 practica genul său de activitate pe un termen de 3 ani, cu admiterea integrală a acțiunii civile.

În motivarea apelului a invocat, că conform raportului de expertiză judiciar-contabilă economică nr. 1171 din 27.06.2014, concluzie la prima întrebare au fost că, în evidența contabilă nu au fost reflectate un număr de facturi fiscale, anterior îndeplinite pe perioada 2009-2011. Urmare a depistării facturilor fiscale neînregistrate, în evidența contabilă a OS Cărpineni, s-a creat o datorie debitorială (lemn livrate și neachitate). Conform materialelor evidență contabilă a contului analitic „221” nu era îndeplinită la momentul controlului.

De către OS Cărpineni în perioada anilor 2009-2011 au fost efectuate livrări de producție forestieră persoanelor fizice în urma căruia se întocmeau facturi fiscale, care n-au fost reflectate în registrele de livrări. Facturile fiscale au fost reflectate în registrele de livrări și reflectate în darea de seamă pe TVA în luna august 2011. Conform materialelor dosarului penal au fost livrate bunurile materiale în sumă de 751195,98 lei care este și datoria debitorială a persoanelor fizice față de OS Cărpineni.

Conform raportului de expertiză sus numit concluzii la a doua întrebare au fost că, în urma încălcării actelor normative menționate în partea de investigații la prima întrebare (HG nr. 474 din 28 aprilie 1998, HG nr. 764 din 25.11.1992), de către OS Cărpineni n-au fost reflectate evidența contabilă mijloace financiare primite în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009-2011, care n-au fost reflectate în registrele MCC în sumă de 771 389,34 lei, care este și neajuns pe casă (responsabil Vera Baltă - contabil și contabil-casier (prin cumul) la OS ”Cărpineni”, subdiviziunea Î.S. „Hâncești-Silva”), care avea obligațiunea de a organiza activitatea sectorului de contabilitate în sectorul de pădure Cărpineni, conform fișei de post, inclusiv încasarea mijloacelor bănești, prezentarea dărilor de seamă Î.S. „Hâncești-Silva” și nu răspundere materială deplină.

În cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe și examinate ele către acuzarea de stat care dovedesc pe deplin vina inculpatei Baltă Vera și anume: declarațiile reprezentantului părții vătămate Olesea Ciubotaru care a declarat că, fiind efectuată inventarierea la OS „Cărpineni” s-a depistat că contabilă Baltă Vera nu reflecta corect în contabilitate operațiunile legate de circulația mijloacelor bănești și anume persoana care achita producția forestieră primea la mână bonul de eliberare a masei lemnoase și cecul fiscal de o sumă anumită iar în darea de seamă contabilă era indicată o sumă de bani mai mică. Tot Baltă

Vera nu a pus la dările de seamă pe care le prezenta în contabilitate facturile fiscale care nu erau achitate. La momentul când a fost nevoită să prezinte aceste facturi fiscale persoanele indicate în facturi au rămas ca persoane debitoare întreprinderii. Tot Baltă Vera la eliberarea bonului de eliberare a masei lemnoase elibera cecuri fiscale cu o dată anterioară. V. Baltă nu primea dările de seamă de la pădurari dacă aceștia nu aduceau cecurile fiscale înapoi. În perioada noiembrie - decembrie 2011, în urma inventarierii patrimoniului OS "Cărpineni" s-a depistat creanțe (datorii debitoare) în mărime 751 195,98 lei.

Baltă Vera n-a reflectat corect în evidența contabilă operațiunile legate de circulația mijloacelor bănești. Au fost depistate cazuri când persoanei fizice i-a fost eliberat bon de livrare a producției forestiere și bon fiscal pe o sumă, iar în evidența contabilă a fost reflectată achitarea producției forestiere de o sumă ai mică. Exemplu bonurile nr. 532 și nr. 533 din 25.03.2011 eliberate persoanei Munteanu Anton. La aceste bonuri au fost anexate cecuri fiscale, unul dintre care are imprimată data de 14.03.2011, iar suma achitării masei lemnoase a fost indicată în darea de seamă în registrul de casă pentru luna aprilie 2011, suma fiind modificată în direcția diminuării - din 8352 lei în 6952 lei. Denaturarea înscrierilor contabile la acest capitol au fost constatate și de CCCEC (în actul din data 27.06.2012) și anume: la suprapunerea înscrierilor din Registrul mașinii de casă și control și registrului de casă pentru anii 2009-2011 s-a constatat divergențe de 40 086,42 lei (2009), 1 13 965,541 lei (2010), 16 306,2 lei (2011). Nemijlocit, eliberarea bonului de eliberare a producției forestiere trebuia efectuată doar la perceperea mijloacelor bănești, în cazul achitării în numerar contabilul era obligat să elibereze bonul fiscal al mașinii de casă și control. (ceea ce inculpata V. Baltă nu a făcut) Bonul de eliberare a producției forestiere oferea dreptul persoanei fizice ce-l deține să meargă în pădure, iar pădurarul sa-i elibereze producție lemnoasă și factură fiscală. La sfârșitul lunii pădurarii întocmeau un raport cu privire la mișcarea producției forestiere în cantonul pe care îl gestionează. La acesta se anexau toate facturile eliberate în acea lună și bonurile de eliberare a producției forestiere, în baza cărora s-au eliberat facturile în baza facturilor fiscale Baltă Vera întocmea o dare de seamă pe tot ocolul silvic Cărpineni pe care o prezenta în contabilitatea centrală a întreprinderii. La momentul inventarierii s-a constatat că contabilul Baltă Vera nu reflecta în acesta dare de seamă toate facturile fiscale ci doar o parte care să îi permită să nu apară debitori pe total ocolul, tot acesta era și motivul din care se modificau și datele din registrul de casă.

Menționează că au fost prezentate 272 facturi, în cadrul aceluiași control de la CCCEC s-a efectuat inventarierea blanchetelor de strictă evidență - factura fiscală și sa constatat lipsa a încă 499 facturi. Analizând facturile prezentate de dna Baltă Vera, acestea nu mai aveau anexat bonul de livrare a producției forestiere, au fost depistate facturi cu indicarea aceluiași bon (ff UW0436474 din 06.05.2010 și JJ0158154 din 07.06.2011 cu bonul nr.3370 din 30.01.2010; UW0436549 din 05.06.2010 și UW0408903 - cu bonul nr.2292; UW0436465 din 23.05.2010 și JJ0158150 din 07.06.2011 cu bonul nr.661 din 19.04.2010), iar factura fiscală UW0311666 din 18.05.2010 a fost reflectată în raportul pădurarului Stratu Andrei pentru mai 2010. Verificând raportul pădurarului Burlacu V. pentru luna decembrie 2010 (care a fost prezentat de Burlacu V.) s-a stabilit că pe verso sânt indicate 21 facturi fiscale cu o cantitate de lemn de fost de 194 metri steri, în darea de seamă prezentată pe ocolul silvic pentru luna decembrie 2010, pe sectorul pădurarului Burlacu Victor s-au constatat doar 12 facturi fiscale cu o cantitate

de 78 metri steri, diferența de 116 metri steri (9 facturi fiscale) nu au fost reflectate în raportul întocmit de Baltă Vera pentru luna decembrie 2010, precum și nici achitarea de 38 280 lei nu a fost reflectată în evidența contabilă. Nu a fost posibilă verificarea tuturor rapoartelor pădurarilor deoarece acestea nu au fost găsite în contabilitatea ocolului silvic. Cât privește evidența analitică a debitorilor la ocolul silvic Cărpineni nu a fost posibilă de verificat din motivul lipsei sau ascunderii intenționate a registrului de evidență analitică pe contul 221 pentru anii 2009 – 2011.

Declarațiile reprezentantului părții vătămate Postolachi Zinaida, care a declarat că, fiind efectuată inventarierea la OS „Cărpineni” s-a depistat că contabilă Balta Vera nu a reflectat corect în contabilitate operațiunile legate de circulația mijloacelor bănești și din care motiv s-a format o datorie față de ÎS „Hâncești-Silva” în sumă de 870 000 lei ceea ce pentru întreprindere constituie un prejudiciu material în proporții deosebit de mare.

Declarațiile martorului Bocșănean Ion, care a declarat că, în perioada 19.10.2011-25.10.2011, împreună cu Timofti Dina a efectuat verificare la ÎS „Hâncești-Silva” și a depistat mai multe încălcări privind mișcarea masei lemnoase la OS Cărpineni.

Declarațiile martorului Timofti Dina, care a depus declarații analogice cu ale martorului Bocșănean Ion adăugind că, nemijlocit în urma controlului s-a depistat un neajuns de 741 000 lei, totalizatorul pe mișcarea producției forestiere lipsea și în special acesta nefiind prezentat la sediul central. Rapoartele pădurarilor nu erau întocmite în două exemplare.

Declarațiile martorului Chetraru Alexandru, care a declarat că, activând în calitate de maistru la OS „Cărpineni” la indicația șefului ocolului Harlampov V. mergea la contabilă Balta Vera de unde ridica sume bănești dar nu mai mari de 1 000 lei și mergea și procura tichete de combustibil după care prezenta contabilei factura fiscală. Permanent semna pe dispoziția de plată doar după ce verifica suma. Nu au fost cazuri ca să nu fie prezentată factura fiscală la contabilă Balta Vera. În perioada anilor 2009-2011 de câteva ori s-a prezentat la contabilă Balta Vera și ultima i-a eliberat bonuri de eliberarea a masei lemnoase fără a achita iar ulterior ultima permanent făcea reținerile necesare din salariu.

Declarațiile martorului Straton Efim, care a declarat că, activând în calitate de șef-adjunct la OS „Cărpineni” în perioada când șeful Harlampov V. era în concediu mergea la contabilă Balta Vera care îi elibera sume bănești și mergea și procura combustibil pentru automobilul de serviciu după care îi prezenta cecul fiscal contabilei Balta Vera urmând ca ultima să deconteze din actele contabile aceste sume și să anexeze cecul. Datoria care figurează în actul de inventariere nu o recunoaște deoarece el nu a ridicat masă lemnoasă fără a i se reține din salariu sau să achite direct în casieria ocolului

Declarațiile martorului Stratu Andrei, care a declarat că, datoria cu care figurează în actul de inventariere nu o recunoaște deoarece el nu a ridicat masă lemnoasă fără a i se reține din salariu sau să achite direct în casieria ocolului silvic Cărpineni.

Declarațiile martorului Chetraru Alexandru, Zacon Ion, Dîru Ion, Bîcu Mihai, Iazajii Pavel, Nemirovski Mihail, Macari Andrei, Roșioru Gheorghe, Crețu Sergiu, Cojocaru Nicolae, Lungu Mihail, Holban Simion, Rusu Ion, Tulbu Gheorghe, Bucos Gheorghe și Ciubotaru Andrei, toți depunând declarații analogice cu ale lui Stratu Andrei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2018, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

4.1. Instanța de apel a indicat că, instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt, recalificând acțiunile infracționale ale inculpatei în baza art.196 alin.(4) Cod penal.

Astfel, prin declarațiile martorilor Bocșănean Ion, Timofti Dina, Chetragu Alexandru, Straton Efim, Stratu Andrei, Chetragu Alexandru, Zacon Ion, Dîru Ion, Bîcu Mihai, Iazajii Pavel, Nemirovski Mihail, Macari Andrei, Roșioru Gheorghe, Crețu Sergiu, Cojocaru Nicolae, Lungu Mihail, Holban Simion, Rusu Ion, Tulbu Gheorghe, Bucos Gheorghe și Ciubotaru Andrei, la care face referire acuzatorul de stat, nu se confirmă că inculpata a însușit bunurile ce i-au fost încredințate în administrare, or, aceștia au relatat că, V. Baltă deținea funcția de contabil și din motiv că nu se achita salariul la întreprindere, erau nevoiți să ia salariu în materie primă, adică masă lemnoasă. Respectiv, inculpata elibera bonuri, cecuri în baza la care se elibera masa lemnoasă, în contul salariului.

Totodată, martorii în cauză au declarat că modalitatea de primire a masei lemnoase era în felul următor: salariatul venea la contabilitatea întreprinderii, unde inculpata verifica ce salariu urma să primească conform cărții de evidență a salariului, unde persoana se semna că a primit această sumă, după care se elibera bon de masă lemnoasă, pe suma indicată în registru, iar cu acest bon se apropia la pădurar, care elibera masa lemnoasă indicată în bon.

Martorii care activau în calitate de pădurari dintre care Rusu Ion, Holban Simion, Cojocaru Nicolae, Colța Grigore, Bîcu Mihail, Pîrlog Vasile și Stratu Andrei au confirmat că, de fiecare dată eliberau masa lemnoasă în baza bonurilor fiscale, care ulterior le prezentau contabilității pentru darea de seamă. Nu au fost cazuri să elibereze lemne fără bon și cec.

În speță, acuzatorul de stat nu a demonstrat că bunurile materiale ale ÎS „Hâncești-Silva” au fost încredințate de către o persoană împuternicită în administrarea inculpatei, care a transformat posesia confirmată legalmente într-o stăpânire ilegală, că golul creat în sfera patrimonială a OS „Cărpineni” din ÎS „Hâncești-Silva” și implicit, sporirea atestată în cadrul sferei patrimoniale a inculpatei, reprezintă efectul luării ilegale și gratuite a bunurilor materiale din posesia victimei în complicitate cu alte persoane. Nu a fost probat și faptul că transmiterea bunurilor materiale de către proprietar Verei Baltă, în cadrul raporturilor de muncă, la momentul săvârșirii infracțiunii avea doar ultima dreptul de posesie asupra bunurilor încredințate.

Infracțiunea de cauzare de pagube materiale prin înșelăciune și abuz de încredere, întruchipează în sine natura valorilor sociale vătămăte sau periclităte, și se consumă din momentul survenirii daunelor materiale pentru proprietar. Latura subiectivă se caracterizează prin intenție directă și prin scop de profit. Agravantele cauzării de pagube materiale săvârșite de două sau mai multe persoane, de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, în proporții mari sau deosebit de mari au același sens ca și agravantele însușirilor averii proprietarului.

Este nefondată poziția acuzatorului de stat privind încadrarea acțiunilor inculpatei în baza art.191 alin.(5) Cod penal, așa cum în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că inculpata, ocupând funcția de contabil la OS ÎS „Hâncești Silva”, având în gestiunea sa, conform fișei de post, obligațiunea de a încasa bani în numerar și ai prezenta contabilității centrale prin întocmirea dărilor de seamă, contrar Legii contabilității a comis abateri prin neinclusiunea acestora în rapoartele financiare și prezentând informații false.

Or, atât conform actului de revizie economică-financiare tematice efectuate la ÎS

„Hâncești-Silva”, cât și din conținutul raportului de expertiză nr. 2129 din 15.11.2013, a fost constatat că la OS „Cărpineni” s-a creat un neajuns la categoria achitării salariale și a producției masei lemnoase în mărime de 771 389,34 lei, fără a fi probat însă modalitatea de creare a acestui neajuns.

Prin urmare, soluția instanței de fond privind recalificarea acțiunilor inculpatei pe art.196 alin.(4) Cod penal - cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, este întemeiată.

5. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, a declarat recurs ordinar procurorul, solicitând casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului procurorul a invocat că, vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate și-a găsit confirmare prin probele acumulate pe parcursul urmăririi penale și cercetate în ședința de judecată a instanței de fond, verificate suplimentar în ședința instanței de apel și anume: ordonanța de începere a urmăririi penale din 09.02.2012; (f.d.1, vol. I); demersul depus de ÎS „Hâncești-Silva” la Procuratura raionului Hâncești la 02.01.2012 (f.d.23, 24, vol. I); contractul cu privire la răspunderea materială deplină din 04.06.2010 (f.d.39, vol. I); act de predare-primire a patrimoniului ÎS „Hâncești-Silva” (f.d.46- 48, vol. I); procesul-verbal al comisiei de primire-predare a bunurilor materiale, producției forestiere pe OS „Cărpineni” (f.d.56-57, vol. I); procesul-verbal privind efectuarea ridicării de obiecte și documente din 10.04.2012 (f.d.141, vol. I); procesul-verbal de ridicare din 10.04.2012 (f.d.142, vol. I); procesul-verbal de examinare din 04.04.2012 (f.d.143, vol. I); actul al reviziei economic-financiare tematice efectuată la ÎS „Hâncești-Silva” a Agenției pentru silvicultură „Moldsilva” (f.d.3, vol. II); raportul de expertiză nr.2129 din 15.11.2013 (f.d.84-95, vol. II); proces-verbal de ridicare din 06.02.2013; (f.d.98, 99, vol. II); raportul de expertiză nr.1171 din 27.06.2014 (f.d.111-118, vol. II).

Conform art.art.101 alin.(1), 394 alin.(1) pct. 1), 414 alin.(1), 417 alin.(1) pct. 8), 419 Cod procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar.

Sub acest aspect acuzarea de stat a atestat că, instanța de apel nu a respectat în deplină măsură prevederile normelor menționate, prin ce s-au comis erori de drept.

Instanța de apel nu a analizat în ansamblul lor toate probele administrate la dosar atât cele ce incriminează vinovăția inculpatei cât și cele care confirmă nevinovăția acesteia, dar s-a referit la cele din urmă, fără a le aplica la justa valoare probele prezentate de către de procuror în susținerea acuzării.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit la Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2019, a fost admis recursul declarat, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Instanța de recurs a statuat că, instanța de fond în descriptiv, inițial a constatat fapta ca fiind dovedită, că inculpata: „prin abuz de încredere a cauzat daune în proporții deosebit de mari, nereflexând în evidența contabilă mijloace financiare primite în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009-2011, care na-u fost reflectate registrele MCC, în sumă de 771 389,34 lei, cauzând părții vătămate daune materiale deosebit de mari”, dar fără a indica locul, timpul, modul, persoanele și sumele concrete pe care le-ar fi primit în urma livrării producției forestiere, apoi a conchis, contrazicându-se, că: „în cazul prescripției persoana poate

fi liberată de răspundere penală. Or, prescripția atrage după sine încetarea procesului penal”.

Totodată, în dispozitiv a decis absolut divergent și confuz că: „se recunoaște Baltă Vera vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal..., se dispune încetarea procesului penal în privința lui Baltă Vera de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin.(4) Cod penal..., se încasează suma de 14 675, 40 lei prejudiciu material cauzat..., în partea încasării prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 771 389,34 lei acțiunea civilă se admite în principiu”, deci nefiind clar care ar fi cuantumul pagubei cauzate părții vătămate – 14 675,40 lei sau 771 389,34 lei.

Astfel, instanța de fond a adoptat o hotărâre divergentă și neîntemeiată legal, deoarece conține elemente atât ale unei sentințe de condamnare, cât și a celei de încetare a procesului penal; b) doar a trecut în revistă probele administrate, însă nu a apreciat fiecare probă, în special raportul de expertiză judiciară din 27.06.2014 că suma neajunsului constituie 48 885,36 lei (f.d.111), separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele acuzării.

Instanța de recurs a constată că instanța de fond a depășit limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, constatând că: „*prin abuz de încredere a cauzat daune în proporții deosebit de mari..., cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere..., erau nevoiți să ia salariu în materie primă, adică în masă lemnoasă..., de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală..., având în gestiunea sa conform fișei de post obligațiunea de a încasa bani în numerar și ai prezenta contabilității centrale..., și prezentând informații false..., s-a creat un neajuns la categoria achitării salariale..., fără a fi probat însă modalitatea de creare a acestui neajuns*”, or, asemenea circumstanțe nu au fost imputate inculpatei prin rechizitoriu.

Pe lângă acesta, nu și-a argumentat în niciun fel concluzia de ce acordarea salariului în materie primă, adică în masă lemnoasă, generează și prejudicii patrimoniale în proporții deosebit de mari, iar statuând că inculpata: „a cauzat daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dar fără a preciza și că dacă fapta nu constituie o însușire..., infracțiunea de cauzare de pagube materiale prin înșelăciune și abuz de încredere, se consumă din momentul survenirii daunelor materiale pentru proprietar, prin intenție directă și prin scop de profit..., având în gestiunea sa conform fișei de post obligațiunea de a încasa bani în numerar și ai prezenta contabilității centrale..., se face vinovată de cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin abuz de încredere, având în gestiunea sa activitatea economică a OS „Cărpineni”, a reținut concomitent și divergent în acțiunile ei elemente constitutive proprii infracțiunilor prevăzute de art.190, 191 și 196 Cod penal.

În aceiași ordine de idei, instanța de recurs a reținut că instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal, nu a apreciat fiecare probă, în special raportul de expertiză judiciară din 27.06.2014 că suma neajunsului constituie 48 885,36 lei (f.d.111), separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al

coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele acușării.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea acesteia contrazicând dispozitivul hotărârii că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat și că recursul ordinar este întemeiat.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, a fost admis apelul declarat, casată sentința, inclusiv din oficiu și pronunțată o hotărâre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Baltă Vera în temeiul art.196 alin.(4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, conform prevederilor art.60 Cod penal, cu liberarea acesteia de răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” împotriva lui Baltă Vera cu privire la încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

7.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a reținut că în rechizitoriu, Baltă Vera este învinuită că a comis infracțiunea prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal, adică delapidarea averii străine după semnele calificative - însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită de mai multe persoane, cu folosirea situației de serviciu, săvârșite în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a remarcat, că reieșind din probele cercetate, a considerat că acțiunile inculpatei Baltă Vera urmează a fi recalificate în baza art.196 alin.(4) Cod penal, după semnele calificative - cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, în circumstanțele în care, inculpata Baltă Vera, în perioada 01.01.2009 – 31.12.2011, deținând funcția de contabil-șef a ocolului silvic Cărpineni a ÎS „Hâncești-Silva”, având obligațiunea de a organiza activitatea sectorului de contabilitate în sectorul de pădure Cărpineni, conform fișei de post, inclusiv încasarea mijloacelor bănești, prezentarea dărilor de seamă ÎS „Hâncești-Silva”, abuzând de încrederea administrației, nu a reflectat în evidența contabilă suma de 771 389,34 lei primită în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009 – 2011, sumă care nu a fost reflectată în registrele MCC, cauzându-i astfel părții vătămate daune materiale în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a constatat că partea acușării nu a demonstrat că inculpata Baltă Vera, prin delapidare, a însușit suma de 771 389,34 lei primită în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009 – 2011.

Instanța de apel a indicat că, în cererea de apel procurorul a redat probele, fără a argumenta cum anume inculpata a delapidat averea ocolului silvic Cărpineni a ÎS „Hâncești-Silva”, în ce mod anume a avut loc însușirea ilegală a bunurilor acesteia, cum a avut loc și prin ce s-a manifestat săvârșirea infracțiunii „de mai multe persoane”, în acest sens nefiind prezentate careva probe.

Instanța de apel a menționat că, reprezentanții părții vătămate ÎS „Hâncești-Silva”, au confirmat în ședința de judecată că inculpata a cauzat daune în sumă de 771 389,34 de lei, dar nu că aceasta a însușit banii, ceea ce nu a putu demonstra nici partea acușării.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, declarațiile martorilor Bocșănean Ion, Timofti Dina, Chetradu Alexandru, Straton Efim, Stratu Andrei, Chetradu Alexandru, Zacon Ion, Dîru Ion, Bîcu Mihai, Iazajii Pavel, Nemirovski Mihail, Macari Andrei, Roșioru Gheorghe, Crețu Sergiu, Cojocaru Nicolae, Lungu Mihail, Holban Simion, Rusu Ion, Tulbu Gheorghe, Bucos Gheorghe și Ciubotaru Andrei, declarații la care a făcut referire acuzația - nu demonstrează că, inculpata Baltă Vera ar fi însușit suma de 771 389,34 de lei și nici bunuri în limita valorii date, martorii respectivi declarând că nu se achita salariul la întreprindere și primeau salariul în materie primă - masă lemnoasă în contul salariului, pe care aceștia o vindeau singuri.

Mai mult, din declarațiile respective rezultă că, Harlampov Victor – director al întreprinderii, în perioada anilor 2009 – 2011, cunoștea despre aceste circumstanțe, și mai mult, acesta nu a raportat superiorilor sau organelor competente că dispar bani din contabilitate sau că inculpata îi însușește în mod ilegal.

Astfel, instanța a relatat că potrivit materialelor dosarului, rezultă că în urma controlului efectuat la ÎS „Hâncești-Silva”, s-a stabilit că neajunsul este de 741,7 mii lei, ceea ce constituie 2162,5 m². Procedura de scriere a masei lemnoase era direct la ÎS „Hâncești-Silva” și nu a fost nimeni responsabil pentru eliberarea masei lemnoase, acte confirmative în acest sens lipsesc. Totodată, nu a fost indicat în nici o fișă cine poartă răspundere la momentul când a fost cu verificarea, iar apoi s-au luat măsuri în privința aceasta, abia la 04.06.2010 când a fost încheiat contractul de răspundere materială deplină cu Baltă Vera. În contabilitatea OS „Cărpineni” se întocmea darea de seamă, de către contabilul ocolului silvic, dar o prezentau contabilității centrale.

Instanța de apel a indicat că, conform raportului de audit nr.32 din 05.05.2012 privind rezultatele exercitării auditului rapoartelor financiare ale ÎS „Hâncești-Silva”, pentru perioada 01.01.2011 - 31.12.2011 s-a constatat că în baza verificării dărilor de seamă a impozitelor, auditul exercitat nu poate să-și asigure o bază suficientă privind confirmarea tinerii satisfăcătoare a evidenței contabile.

Astfel, instanța a relatat că partea acuzării nu a demonstrat că doar inculpata avea dreptul de posesie asupra bunurilor Ocolului Silvic „Cărpineni” și nici că inculpata a transformat posesia bunurilor încredințate în administrare într-o stăpânire ilegală, că diminuarea patrimoniului Ocolului Silvic „Cărpineni” și respectiv, sporirea patrimoniului inculpatei reprezintă efectul luării ilegale și gratuite a bunurilor materiale din posesia victimei și că acest fapt a avut loc în complicitate cu alte persoane „neidentificate” de organul de urmărire penală.

Instanța de apel a menționat că partea acuzării nu a probat faptul că inculpata a însușit suma indicată în rechizitoriu, iar conform raportului de expertiză judiciar-contabilă economică nr. 1171 din 27.06.2014, OS Cărpineni nu a reflectat în evidența contabilă mijloace financiare primite în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009 - 2011, care n-au fost reflectate în registrele MCC, în sumă de 771 389,34 lei, care este și neajuns pe casă (responsabil Vera Baltă - contabil și contabil-casier (prin cumul) la Ocolul Silvic Cărpineni, subdiviziunea ÎS „Hâncești-Silva”, care avea obligațiunea de a organiza activitatea sectorului de contabilitate în sectorul de pădure Cărpineni, conform fișei de post, inclusiv încasarea mijloacelor bănești, prezentarea dărilor de seamă ÎS „Hâncești-Silva” și cu răspundere materială deplină.

Astfel, raportul nominalizat nu probează însușirea banilor de către inculpată, dar că la

Ocolul Silvic „Cărpineni” nu a fost reflectată în registrele MCC suma de 771 389,34 lei, fapt care a avut loc din cauză că inculpata, abuzând de încrederea angajatorului, nu a efectuat acțiunile de rigoare referitoare la evidența lemnului eliberat în contul salariilor.

Cu referire la pedeapsa care urmează a-i fi aplicată inculpatei Baltă Vera pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, instanța de apel a stabilit că, infracțiunea a fost comisă în perioada 2009 – 2011, fiind una mai puțin gravă, iar conform art.60 alin.(1) lit. b) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

Prin urmare, termenul de atragere la răspundere penală a inculpatei a expirat la 31.12.2016, instanța de apel a considerat legal de a înceta procesul penal în privința lui Baltă Vera, în baza art.196 alin.(4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată de ÎS „Hâncești-Silva” împotriva inculpatei, instanța de apel a reținut că partea vătămată a fost recunoscută ca parte civilă pentru prejudiciul cauzat în mărime de 771 389,34 de lei, potrivit listei debitorului ocolului silvic Cărpineni, prejudiciul cauzat întreprinderii constituie 704 879,78 lei (f.d.23, vol. III).

Astfel, instanța de apel a menționat, dat fiind că creanța pretinsă de către partea vătămată și civilă diferă de cuantumul prejudiciului cauzat prin infracțiune, a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” împotriva lui Baltă Vera cu privire la încasarea prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

8. Procurorul declară recurs împotriva deciziei instanței de apel, în temeiul art.427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului acuzatorul de stat invocă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Consideră acuzarea că, instanța de apel eronat a conchis că acțiunile inculpatei Baltă Vera nu se regăsesc în conjunctura infracțiunii de delapidare a averii străine prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, însă acestea întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, or, instanța de apel verificând cauza sub aspectul calificării infracțiunii, urma să raporteze situația de fapt constatată la fiecare din elementele constitutive ale infracțiunii imputate inculpatei, să subsumeze aceste fapte cu împrejurările cauzei, respectiv să dezvăluie concluzia de reîncadrare a acțiunilor, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii imputate acesteia, fapt ce n-a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere eronată și formală de ordin general, a probelor și circumstanțelor cauzei penale.

Cu referire la componența de infracțiune privind cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, în speță, instanța de apel a stabilit în acțiunile inculpatei lipsa însușirii sumei de 771 389,34 lei indicate în rechizitoriu, aceasta fiind o condiție - premisă privind constatarea laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, fapt ce a motivat instanța de apel să reîncadreze acțiunile inculpatei Baltă Vera, prin prisma normei enunțate supra.

Prin urmare, precizează că la calificarea juridică a acțiunilor inculpatei în baza art.196

alin.(4) Cod penal, instanța de apel urma să constate că *efectiv nu a avut loc însușirea banilor prin delapidare*, dar dimpotrivă nereflectând în evidența contabilă mijloace financiare primite în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009 - 2011, inculpata a folosit doar fructul beneficiului, materializată prin utilizarea temporară a banilor încredințați ei.

Susține că instanța de apel subiectiv a apreciat declarațiile reprezentantului părții vătămate Postolachi Zinaida, care a relatat că, fiind efectuată inventarierea la OS „Cărpineni” s-a depistat că contabilă Balta Vera nu reflecta corect în contabilitate operațiunile legate de circulația mijloacelor bănești și din care motiv s-a format o datorie față de ÎS „Hâncești-Silva” în sumă de 870 000 lei, ceea ce pentru întreprindere constituie un prejudiciu material în proporții deosebit de mare; cât și declarațiile martorului Bocșănean Ion, Timofti Dina, Chetraru Alexandru, care coroborează cu concluziile raportului de expertiză judiciar-contabilă economică nr. 1171 din 27.06.2014, potrivit căruia se constată că, în evidența contabilă nu au fost reflectate un număr de facturi fiscale, anterior îndeplinite pe perioada 2009-2011. Urmare a depistării facturilor fiscale neînregistrate, în evidența contabilă a OS Cărpineni, s-a creat o datorie debitorială (lemne livrate și neachitate). Conform materialelor evidența contabilă a contului analitic „221” nu era îndeplinită la momentul controlului.

Astfel, indică acuzarea că, de către OS Cărpineni în perioada anilor 2009-2011 au fost efectuate livrări de producției forestieră persoanelor fizice, în urma căruia se întocmeau facturi fiscale care n-au fost reflectate în registrele de livrări. Facturile fiscale au fost reflectate în registrele de livrări și reflectate în darea de seamă pe TVA în luna august 2011. Conform materialelor dosarului penal au fost livrate bunurile materiale în sumă de 751 195,98 lei, sumă care este și datoria debitorială a persoanelor fizice față de OS Cărpineni.

În acest sens, instanța de apel nu a analizat în ansamblul lor toate probele administrate la dosar atât cele ce incriminează vinovăția inculpatei cât și cele care confirmă nevinovăția acesteia, dar s-a referit la cele din urmă, fără a le aplica la justa valoare probele prezentate de către de procuror în susținerea acuzării.

9. Avocatul Guțul Teodor în numele inculpatei Baltă Vera, a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către procuror, solicitând respingerea acestuia, deoarece decizia instanței de apel este corectă și corespunde legii.

10. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarată în speță, aceasta este bazată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală,

potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; 12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către recurent și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, deoarece la o nouă rundă a procedurilor de judecare a cauzei în ordine de apel, nu au fost respectate pe deplin prevederile procesual penale cu privire la rejudecarea cauzei.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corecte au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Totodată, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că potrivit art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În conformitate cu art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, întrucât decizia contestată nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal lărgit remarcă faptul că, în speța dedusă judecării, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2019, decizia instanței de apel a fost casată total cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași

instanță de apel, în alt complet de judecată.

Astfel, în decizia instanței de recurs de remitere a cauzei la rejudecare au fost date indicații clare, în privința cărora instanța de apel la o nouă rejudecare urma să se expună și să țină cont, însă contrar acestor indicații, aspectele evidențiate au fost lăsate fără soluționare sau a fost examinate doar selectiv și superficial.

Colegiul penal lărgit la acest capitol menționează că, efectuând o analiză textuală a părții motivante a deciziei instanței de apel se impune conchiderea că aceasta nu cuprinde relevarea considerentelor și temeiurilor legale asupra concluziilor formate în rezultatul verificării sentinței contestate de procuror, în raport cu motivele invocate de acesta și circumstanțele reale ale cauzei. Or, în speță, era necesar ca în mod judicios, cu o argumentare temeinică și suficientă, să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor la care fac referire părțile, având în vedere că, lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea procedurii.

În speță, potrivit rechizitoriului Baltă Vera a fost deferit judecării pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute art.191 alin.(5) Cod penal, conform indicilor calificativi – delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșite în proporții deosebit de mari.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia că la caz nu a fost dovedită vinovăția inculpatei Baltă Vera în săvârșirea infracțiunii de delapidare a averii străine și a reîncadrat acțiunile inculpatei în baza art.196 alin.(4) Cod penal, conform indicilor calificativi: „cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere”.

Astfel, potrivit sentinței, a fost încetat procesul penal în privința lui Baltă Vera în baza art.196 alin.(4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, fiind dispusă încasarea din contul lui Baltă Vera în beneficiul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” prejudiciul material în sumă de 14 675,40 lei, în partea încasării prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 771.389,34 lei din contul lui Baltă Vera în beneficiul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se expună instanța de judecată în ordinea civilă.

Judecând apelul declarat de către procuror, potrivit deciziei atacate cu recurs, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii acestuia și casând sentința primei instanțe, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Baltă Vera pe art.196 alin.(4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere penală, conform art.60 alin.(1) lit. b) Cod penal, fiind admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești Silva” împotriva lui Baltă Vera cu privire la încasarea prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța civilă.

Având în vedere că această cauză penală se află în a doua rundă a procedurilor de apel, Colegiul penal lărgit accentuează că, prin decizia anterioară a instanței de recurs ordinar, au fost evidențiate aspectele referitor la faptul că instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art.101 Cod de procedură

penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora, aspecte care au fost trecute cu vederea de către instanța de apel investită cu rejudecarea cauzei în ordine de apel, repetând aceleași erori evidențiate anterior de către instanța superioară.

La fel, Colegiul penal lărgit evidențiază că, instanța de apel, constatând vinovăția inculpatei Baltă Vera în baza art.196 alin.(4) Cod penal, în conținutul deciziei s-a limitat doar la enumerarea probelor examinate în cadrul instanței de apel cu descrierea conținutului acestora, însă fără aprecierea lor conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală.

De altfel, având în vedere că instanța de apel a respins apelul declarat de către procuror, urma ca în conținutul deciziei să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea soluției, cu indicarea motivelor care au fundamentat concluzia elaborată, conform rigorilor impuse de prevederile art.art.414, 417 Cod de procedură penală.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora precum și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

La acest segment, instanța de apel a reprodus unele repere teoretice privind componența infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, însă, fiind abilitată cu împuterniciri de a judeca fondul cauzei, instanța de apel urma să motiveze complet și obiectiv argumentele acuzării, oferind un răspuns motivat asupra invocărilor procurorului în calitate de apelant.

În fundamentarea soluției pronunțate, instanța de apel a accentuat, că *„în cererea de apel, procurorul a redat probele, fără a argumenta că anume inculpata a delapidat averea ocolului silvic Cărpineni a ÎS „Hâncești-Silva”, că anume a avut loc însușirea ilegală a bunurilor acesteia, și nici cum a avut loc și cum s-a manifestat săvârșirea infracțiunii „de mai multe persoane”, or în acest sens, nu a fost prezentată nici o probă.*

Colegiul menționează că reprezentanții părții vătămate ÎS „Hâncești-Silva” au confirmat în ședința de judecată că inculpata a cauzat daune în sumă de 771 389,34 de lei, dar nu că aceasta a însușit banii, ceea ce nu a putu demonstra nici partea acuzării”.

Pe de altă parte, în continuare instanța de apel evidențiază, următoarele: *„(...) declarațiile martorilor Ion Bocșănean, Dina Timofți, Alexandru Chetraru, Efim Straton, Andrei Stratu, Alexandru Chetraru, Ion Zacon, Ion Dîru, Mihai Bîcu, Pavel Iazajii, Mihail Nemirovski, Andrei Macari, Gheorghe Roșioru, Sergiu Crețu, Nicolae Cojocar, Mihail Lungu, Simion Holban, Ion Rusu, Gheorghe Tulbu, Gheorghe Bucos și Andrei Ciubotaru – declarații la care face referire acuzarea – acestea nu demonstrează că inculpata Baltă Vera a însușit suma de 771 389,34 de lei și nici bunuri în limita valorii date, martorii respectivi declarând că nu se achita salariul la întreprindere și primeau salariul în materie primă - masă lemnoasă în contul salariului, pe care aceștia o vindeau singuri.*

Mai mult, din declarațiile respective rezultă că, Harlampov Victor – director al întreprinderii în perioada anilor 2009 – 2011, cunoștea despre aceste circumstanțe, și mai mult, acesta nu a raportat superiorilor sau organelor competente că dispar bani din contabilitate sau că inculpata îi însușește în mod ilegal”.

Indicând în descriptiv că: *„(...) potrivit materialelor dosarului, rezultă că în urma controlului efectuat la ÎS „Hâncești-Silva”, s-a stabilit că neajunsul este de 741,7 mii lei, ceea*

ce constituie 2162,5 m². Procedura de scriere a masei lemnoase era direct la ÎS „Hîncești-Silva” și nu a fost nimeni responsabil pentru eliberarea masei lemnoase, acte confirmative în acest sens lipsesc. Totodată, nu a fost indicat în nici o fișă cine poartă răspundere la momentul când a fost cu verificarea, iar apoi s-au luat măsuri în privința aceasta, abia la 04.06.2010 când a fost încheiat contractul de răspundere materială deplină cu Baltă Vera. În contabilitatea OS „Cărpineni” se întocmea darea de seamă, de către contabilă ocolului silvic, dar o prezentau contabilității centrale.

Totodată, conform raportului de audit nr.32 din 05.05.2012 privind rezultatele exercitării auditului rapoartelor financiare ale ÎS „Hîncești-Silva” pentru perioada 01.01.2011 - 31.12.2011 s-a constatat că în baza verificării dărilor de seamă a impozitelor, auditul exercitat nu poate să-și asigure o bază suficientă privind confirmarea ținerii satisfăcătoare a evidenței contabile.

Astfel, Colegiul consideră că acuzarea nu a demonstrat că doar inculpata avea dreptul de posesie asupra bunurilor Ocolului Silvic „Cărpineni” și nici că inculpata a transformat posesia bunurilor încredințate în administrare într-o stăpânire ilegală, că diminuarea patrimoniului Ocolului Silvic „Cărpineni” și respectiv, sporirea patrimoniului inculpatei reprezintă efectul luării ilegale și gratuite a bunurilor materiale din posesia victimei și că acest fapt a avut loc în complicitate cu alte persoane „neidentificate” de organul de urmărire penală”.

Apoi, indicând că, „(...) acuzarea nu a probat faptul că inculpata a însușit suma indicată în rechizitoriu, iar conform raportului de expertiză judiciar-contabilă economică nr. 1171 din 27.06.2014, OS Cărpineni nu a reflectat în evidența contabilă mijloace financiare primite în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009 - 2011, care n-au fost reflectate în registrele MCC, în sumă de 771 389,34 lei, care este și neajuns pe casă (responsabil Vera Baltă - contabil și contabil-casier (prin cumul) la Ocolul Silvic Cărpineni, subdiviziunea ÎS „Hîncești-Silva”, care avea obligațiunea de a organiza activitatea sectorului de contabilitate în sectorul de pădure Cărpineni, conform fișei de post, inclusiv încasarea mijloacelor bănești, prezentarea dărilor de seamă ÎS „Hîncești-Silva” și cu răspundere materială deplină.

Astfel, raportul nominalizat nu probează însușirea banilor de către inculpată, dar că la Ocolului Silvic Cărpineni nu a fost reflectată în registrele MCC suma de 771 389,34 lei, fapt care a avut loc din cauză că inculpata, abuzând de încrederea angajatorului, nu a efectuat acțiunile de rigoare referitoare la evidența lemnului eliberat în contul salariilor”.

În această consecutivitate, se reține că instanța de apel a enunțat în repetate rânduri că nici una din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de apel nu confirmă că inculpata Baltă Vera, prin delapidare, a însușit suma de 771 389,34 lei primită în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009 – 2011.

De altfel, din analiza textului deciziei supuse recursului, se atestă că, instanța de apel a trecut în revistă probatoriul administrat în dosar fără a oferi aprecierea acestora așa cum o cer prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit cărora fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

La acest segment, instanța de recurs va accentua că la calificarea juridică a acțiunilor inculpatei în baza art.196 alin.(4) Cod penal, instanța de apel urma să constate că efectiv nu a

avut loc însușirea banilor prin delapidare, dar dimpotrivă nereflectând în evidența contabilă mijloace financiare primite în urma livrării producției forestiere în perioada anilor 2009 - 2011, înculpata a folosit doar fructul beneficiului, materializată prin utilizarea temporară a banilor încredințați ei.

Aici urmează a se evidenția, că instanța de apel subiectiv a apreciat declarațiile reprezentantului părții vătămate Postolachi Zinaida, care a relatat că, fiind efectuată inventarierea la OS „Cărpineni” s-a depistat că contabilă Baltă Vera nu reflecta corect în contabilitate operațiunile legate de circulația mijloacelor bănești și din care motiv s-a format o datorie față de ÎS „Hâncești-Silva” în sumă de 870 000 lei, ceea ce pentru întreprindere constituie un prejudiciu material în proporții deosebit de mare; cât și declarațiile martorului Bocșănean Ion, Timofti Dina și Chetaru Alexandru, care coroborează cu concluziile raportului de expertiză judiciar-contabilă economică nr. 1171 din 27.06.2014, potrivit căruia se constată că, în evidența contabilă nu au fost reflectate un număr de facturi fiscale, anterior îndeplinite pe perioada 2009-2011. Urmare a depistării facturilor fiscale neînregistrate, în evidența contabilă a OS Cărpineni, s-a creat o datorie debitorială (lemn livrate și neachitate). Conform materialelor evidența contabilă a contului analitic „221” nu era îndeplinită la momentul controlului.

Mai mult, de către OS Cărpineni în perioada anilor 2009-2011 au fost efectuate livrări de producției forestieră persoanelor fizice în urma căruia se întocmeau facturi fiscale, care n-au fost reflectate în registrele de livrări. Facturile fiscale au fost reflectate în registrele de livrări și reflectate în darea de seamă pe TVA în luna august 2011. Conform materialelor dosarului penal au fost livrate bunurile materiale în sumă de 751 195,98 lei, sumă care este și datoria debitorială a persoanelor fizice față de OS Cărpineni.

Totodată, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate lui Baltă Vera, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să prezinte raționamente forte, care au stat la baza răsturnării soluției de încadrare a faptelor imputabile inculpatei prin rechizitoriu din art.191 alin.(5) Cod penal, în cele ale art.196 alin.(4) Cod penal.

În contextul dat, Colegiul penal lărgit mai specifică faptul că, instanța de apel, judecând cauza, a analizat superficial circumstanțele de fapt și de drept ale acesteia și nu a pătruns în esență, nu a efectuat o investigație eficientă în vederea clarificării tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei, formulând concluzii contradictorii, generale și neîntemeiate cu privire la stabilirea vinovăției lui Baltă Vera în baza art.196 alin.(4) Cod penal.

Instanța de recurs consideră că, soluția instanței de apel, în partea recalificării faptelor comise de inculpată din prevederile art.191 alin.(5) Cod penal în cele ale art.196 alin.(4) Cod penal, adică de la infracțiunea de delapidare a averii străine la infracțiunea de cauzare de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, este afectată de erori de drept prevăzute de pct. 6) și 12) din art.427 Cod de procedură penală, or, greșit s-au apreciat și încadrat juridic faptele constatate în urma administrării materialului probatoriu.

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că erorile comise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar și necesită casarea deciziei

instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, în cauza penală în privința lui *Baltă Vera xxxx*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 08 aprilie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Boico Victor